

Provinciale Staten van Fryslân
Aan de fracties GrienLinks, PvdD, SP, D66, FNP,
50plus, ChristenUnie en PvdA
T.a.v. de heer J. Knol, de heer M. Brouwer,
mevrouw H. Goede, mevrouw B. Bijlsma,
de heer W. Veenstra, de heer T. Wiersma,
de heer W. de Vries en mevrouw H. Janssen

Leeuwarden, 26 oktober 2021

Verzonden, **26 OKT 2021**

Ons kenmerk : 01921900
Afd./Opgave : Veenweide
Behandeld door :
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : beantwoording schriftelijke vragen over funderingsproblematiek

Geachte Statenleden,

Op 1 oktober ontvingen wij uw schriftelijke vragen over funderingsproblematiek. In uw inleidende toelichting verwijst u naar een door u ontvangen brief van bewoners uit de Grootte Veenpolder. Deze brief is, naar wij hebben vernomen, vertrouwelijk met u gedeeld en daarvoor niet in ons bezit, maar de zorgen bij deze bewoners rondom de funderingsproblematiek zijn ons wel bekend en wij delen deze zorgen.

U wijst ons op de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de provincie en het Wetterskip voor de hoogte van de peilen (provincie beleidskader en Wetterskip uitvoering). En ook het gezamenlijk optreden van provincie en Wetterskip in deze kwestie.

Bij de vaststelling van het veenweideprogramma 2021-2030 is met uw Staten de afspraak gemaakt dat er eind 2022 een voorstel voor een funderingsaanpak ter besluitvorming wordt aangeboden. Momenteel werken provincie, waterschap en de zeven veenweidegemeenten gezamenlijk aan voorstellen voor deze aanpak.

Bij het beantwoorden van uw vragen hebben wij deze gezamenlijke verantwoordelijkheid meegenomen.

Uw schriftelijke vragen op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde, binnengekomen op 1 oktober 2021, beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1:

Welke belangenafwegingen hebben er plaatsgevonden bij de besluiten voor het verlagen van de waterstanden in de Grootte Veenpolder en andere polders in het veenweidegebied?

Antwoord vraag 1:

Peilbesluiten worden opgesteld door Wetterskip Fryslân. Zij maakt op basis van haar verantwoordelijkheid voor deze besluiten een belangenafweging. Volgens de Waterschapswet artikel 148 diende de provincie deze peilbesluiten goed te keuren. Deze verplichting is vervallen per 25 november 2009. Het peilbesluit Grootte Veenpolder is genomen op 18 februari 2008 en op 19 maart 2008 aangeboden aan de provincie ter goedkeuring door Gedeputeerde Staten. Op 25 maart 2008 heeft de provincie haar goedkeuring op dit peilbesluit gegeven. Om te komen tot deze goedkeuring zijn er meerdere vooroverleggen geweest met het Wetterskip en zijn de bijhorende stukken besproken. De lange voorgeschiedenis rondom de ruilverkaveling in dit gebied en als onderdeel daarvan het al genomen voorlopige peilbesluit uit 1995 heeft ook meegewogen in het goedkeuren van het peilbesluit.

Ook is er beoordeeld of alle belangen goed genoeg zijn afgewogen en of er rekening is gehouden met het toen geldende peilbeleid voor veenweidegebied (gemiddelde drooglegging van -90 cm). In haar goedkeuringsaanvraag geeft Wetterskip aan dat er bij het nemen van dit peilbesluit 25 zienswijzen zijn betrokken en dat deze geheel of gedeeltelijk ingewilligd zijn, zoals vastgelegd in de antwoordnota op deze zienswijzen.

Door het peilbesluit voor de Grootte Veenpolder van 2008 zijn gemiddeld genomen de waterstanden in het gebied verhoogd. De gemiddelde drooglegging is afgenomen van 100 cm naar 92 cm; bij controle van de hoogtekaart bleek de nieuwe gemiddelde drooglegging 80 cm te zijn. Voor het peilbesluit zijn de belangen van landbouw, natuur, bebouwing en infrastructuur zo goed mogelijk afgewogen en zijn de gevolgen voor waterkwaliteit, -kwantiteit en maaiveld daling beoordeeld.

De nieuwe waterpeilen zijn bepaald in het proces van de ruilverkaveling Echterner- en Grootte Veenpolder waarbij in de Grootte Veenpolder tien onderbemalingen zijn opgeheven. De belangenafweging in de Grootte Veenpolder is complex door de opbouw van het gebied. Er zijn veel hoogteverschillen door de wijze van vervening, de bodemopbouw varieert sterk, er is wegzijging naar de Noordoostpolder en er moet rekening worden gehouden met effecten op de directe omgeving zoals het natuurgebied Rottige Meente. Het resultaat van de afwegingen die voor het peilbesluit zijn gemaakt is daarom de best haalbare oplossing voor het gebied. Het peilbesluit zegt hier zelf over *"Duurzaamheid met betrekking tot gebiedsrichting is bij een grote ontwatering niet gewaarborgd. Door een hoogwatercircuit of een kwelscherm rondom natuur, infrastructuur en bebouwing te realiseren is getracht de tegenstelde belangen van de verschillende functies zo goed mogelijk te behartigen. Door de maatregelen wordt getracht de maaiveld daling zoveel mogelijk af te remmen. (.....) Leven in een veengebied kan niet zonder dat er drooglegging gerealiseerd wordt, er is van nature klink en zetting in een veengebied aanwezig zodra er gewerkt wordt en bewoning is."*

Vraag 2:

Kunt u aangeven of in het peilbesluit waarin hoogwatercircuits zijn opgenomen de risico's voor funderingen van panden worden beschreven en hoe deze risico's zijn gewogen bij het vaststellen van het peilbesluit?

Antwoord vraag 2:

In de door Wetterskip Fryslân aangeleverde peilbesluit, de toelichting en peilenkaarten en de antwoordnota op de zienswijze zijn de risico's beschreven en door het bestuur van Wetterskip Fryslân gewogen.

In het peilbesluit is een paragraaf opgenomen waarin de effecten van het besluit op bebouwing en wegen worden beoordeeld. *"Om mogelijke verzakkingsschade door peilverlagingen te voorkomen, wordt de grondwaterstand door de inrichting en optimalisering van hoogwatercircuits hoog gehouden nabij bebouwing en wegen."* Een enkel hoogwatercircuit is hiervoor ook verbeterd.

Vraag 3:

Hoe is de omvang en de inrichting van de hoogwatercircuits rond de woningen in het gebied tot stand gekomen? Welk onderzoek heeft daarvoor plaatsgevonden en hoe zijn de circuits ingericht?

Antwoord vraag 3:

In het algemeen zijn hoogwatercircuits niet als hoogwatercircuit aangelegd maar zijn ze ontstaan doordat bestaande sloten rond bebouwing ogenschijnlijk hoger zijn komen te liggen doordat de omgeving is gedaald. Het zijn meestal schouwwatergangen waarbij het Wetterskip verantwoordelijk is voor de inrichting en het peilbeheer en de aanliggende perceel-eigenaren voor het schoon houden. In bijzondere gevallen zijn hoogwatercircuits of andere voorzieningen zoals een kwelscherm in Langelille aangelegd om de effecten van peilverlagingen op te vangen.

Vraag 4:

Is er vroeger of recent onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de hoogwatercircuits en zo ja, wat zijn daarvan de resultaten?

Antwoord vraag 4:

Er zijn drie onderzoeken naar hoogwatercircuits uitgevoerd:

- Een onderzoek van Wetterskip Fryslân uit 2012/2013 waarin de hoogwatercircuits in beeld zijn gebracht (bepalen omvang in kilometers). Ook is er toen een eerste aanzet gemaakt voor het beoordelen ervan, maar wegens te weinig beschikbare informatie is daar geen vervolg aan gegeven.
- De onderzoeken uit 2016/2017 waarin het areaal hoogwatercircuits (HCW's) opnieuw is bepaald en waarin er een beoordeling van de effectiviteit van alle HWC's is gedaan.
- De pilot hoogwatervoorzieningen Grote Veenpolder (2019-2021).

Aanleiding voor de onderzoeken is de zorg dat de bescherming van kwetsbare bebouwing door hoogwatercircuits eindig is. De eerste verkenningen bevestigen dat beeld maar ook dat er waarschijnlijk erg veel variatie is. Het ontbreekt vooral aan gegevens over hoe woningen zijn gefundeerd en wat de staat van die fundering is. Meestal blijken woningeigenaren ook zelf niet te weten of hun woning een kwetsbare fundering heeft. Gelijktijdig met het voorstel funderingsaanpak dat eind 2022 aan uw Staten en het Algemeen Bestuur van het Wetterskip wordt voorgelegd, zal het Wetterskip ook besluiten over een aanpak om hoogwatervoorzieningen systematisch te beoordelen.

Vraag 5:

Bestaat er al inzicht in de omvang van de problematiek rondom funderingsschade en zo ja, kunt u Provinciale Staten hier over nader informeren?

Antwoord vraag 5:

We hebben geen exacte cijfers over de omvang van de funderingsproblematiek. Op basis van een door het waterschap uitgevoerd onderzoek in 2016 en 2017 schatten we dat er 3.500 -7.000 woningen zijn met een kwetsbare/houten fundering. Deze cijfers zijn met veel onzekerheden omgeven.

Bij de vaststelling van het veenweideprogramma 2021-2030 is met uw Staten de afspraak gemaakt dat er eind 2022 een voorstel voor een funderingsaanpak ter besluitvorming wordt aangeboden. Momenteel werken provincie, waterschap en de zeven veenweidegemeenten gezamenlijk aan voorstellen voor deze aanpak. Een van de onderdelen van de aanpak is het verkrijgen van een goed beeld over de aard en omvang van de funderingsproblematiek. U wordt regelmatig op de hoogte gehouden middels een brief over de voortgang van het veenweideprogramma.

Vraag 6:

Wie is verantwoordelijk voor de inrichting en het onderhoud van de hoogwatercircuits?

Antwoord vraag 6:

Wetterskip Fryslân is verantwoordelijk voor de inrichting en het peilbeheer van de hoogwatercircuits. Het jaarlijks onderhoud van de hoogwatercircuits is voor de aanliggende perceeleigenaren. Het Wetterskip ziet toe op het uitvoeren van dit jaarlijkse onderhoud.

Vraag 7:

Klopt het dat in en rond de hoogwatercircuits zonder vergunningen sloten worden en/of zijn gedempt? Hoe vindt de controle hierop plaats en welke acties worden ondernomen als zonder vergunning sloten worden gedempt?

Antwoord vraag 7:

Wij kunnen niet beoordelen of er in en rond hoogwatercircuits zonder vergunningen sloten worden en/of zijn gedempt. Voor vragen over specifieke situaties en controle en handhaving verwijzen wij u naar het Wetterskip. Middels haar rayonbeheerder ziet zij hierop toe.

Vraag 8:

Het Wetterskip geeft op haar site aan dat vergunningen digitaal in het Waterschapsblad gepubliceerd worden als er meerdere belangen in het geding zijn.

<https://www.wetterskipfryslan.nl/vergunningen-wetten-en-regels/inzage-verleende-vergunningen>). Bent u met ons van mening dat er bij het dempen van sloten meerdere belangen in het geding zijn en kunt u aangeven of het Wetterskip deze belangen afweegt en de betrokkenen hierover actief informeert?

Antwoord vraag 8:

Het afgeven van watervergunningen, het afwegen van belangen en het communiceren hierover is de verantwoordelijkheid van Wetterskip Fryslân.

Vraag 9:

Deelt u de mening van de bewoners dat er sprake is van een acute situatie rond de veiligheid en woonbaarheid van de woning? Zo nee, waarop baseert u dat, zo ja welke acties wilt u ondernemen?

Antwoord vraag 9:

Het is voor ons lastig om een uitspraak te doen over de acute situatie rond de veiligheid en woonbaarheid van de woning, aangezien we niet weten op welke woning u doelt. We hebben echter wel een vermoeden dat dit gaat om de urgente gevallen uit de pilot Groote Veenpolder. De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving van een veilige woonomgeving. We weten dat de gemeente zeer binnenkort bij een drietal woningen in de Groote Veenpolder langs zal gaan om de woonveiligheid te beoordelen.

We voelen ons samen met gemeenten en Wetterskip verantwoordelijk voor een veilige woonsituatie en in de nog op te stellen funderingsaanpak zullen we hier ook gezamenlijk in optreden.

Vraag 10:

Is u bekend welke woningen door bouw- en woningtoezicht van de gemeente worden bezocht. Zijn er al woningen bestempeld met een onaanvaardbaar risico? (Bijvoorbeeld code rood) Zo ja hoeveel zijn dat er?"

Antwoord vraag 10:

Ja het is ons bekend welke woningen door bouw- en woningtoezicht van de gemeente worden bezocht. Het gaat hier om alle 32 voor de pilot Hoogwatervoorzieningen Groote Veenpolder onderzochte woningen en een al eerder onderzochte woning. De gemeente gaat in de nabije toekomst bij 3 woningen langs om de woonveiligheid te beoordelen. Zoals bij de beantwoording van vraag 9 al aangegeven beschikken wij op dit moment niet over informatie over de situatie rondom de woonveiligheid van deze specifieke adressen. Mocht deze informatie ons wel bereiken en beschikbaar zijn om te delen (hierbij rekening houdend met de regelgeving rondom AVG), dan doen we u die toekomen.

Vraag 11:

Wat is de stand van zaken rond de funderingstafel?

Antwoord vraag 11:

Bij de vaststelling van het Veenweideprogramma 2021-2030 op 26 mei 2021 hebben uw Staten tevens een besluit genomen over het instellen van de Funderingstafel.

De funderingstafel moet bestaan uit bewoners en vertegenwoordigers van verschillende overheden, landbouw, woningbouwcorporaties en experts. De tafel zou zich moeten buigen over voorstellen die de aard en omvang van de funderingsproblematiek inzichtelijk maken, de informatie voorziening naar woningeigenaren verbeteren en komen met voorstellen hoe de funderingsproblematiek aangepakt kan worden.

Onder leiding van voorzitter André van de Nadort, Burgemeester van de gemeente Weststellingwerf, is de tafel gestart en inmiddels driemaal bij elkaar geweest. Daarbij is onder andere gesproken over bovengenoemde twee punten: de samenstelling en de opdracht van de Funderingstafel. Onderstaand wordt ingegaan op beide punten.

Samenstelling van de tafel

De tafel bestaat op dit moment uit vijf huiseigenaren, een woningbouwcorporatie, een onafhankelijk voorzitter en een secretaris (geleverd door de provincie). De tafel, in deze samenstelling, heeft de uitdrukkelijk wens om het een tafel te laten zijn 'van huiseigenaren, voor huiseigenaren'. Het voorstel van 26 mei 2021 bevat ook de deelname van overheden en de landbouw aan de Funderingstafel. De Funderingstafel vindt dat deze partijen voldoende podium hebben binnen het veenweideprogramma. De stakeholders die nog geen rechtstreekse stem hebben in het programma zijn de huiseigenaren/bewoners. Daaraan kan de tafel invulling geven.

Dit neemt niet weg dat agrariërs ook inwoners zijn van het veenweidegebied en kennis hebben die gebruikt kan worden bij de aanpak voor de funderingsproblematiek. Een van vijf leden heeft een agrarische achtergrond. Dit lid neemt echter deel als huiseigenaar aan de Funderingstafel.

Experts worden op ad hoc basis, gelang het onderwerp, uitgenodigd.

Opdracht van de tafel

De tafel komt met een herziening van de haar opdracht ten opzichte van wat Provinciale Staten aan de voorkant hebben meegegeven. Bij de behandeling in mei is aangegeven dat het inzichtelijk maken van de aard en omvang van de funderingsproblematiek een bestuurlijke verantwoordelijkheid is. De tafel ziet dit dan ook niet als haar taak.

De Funderingstafel ziet haar opdracht als volgt:

1. Het komen tot advies/voorstel voor een goede financiële regeling voor funderingsgedupeerden.
2. Het komen met voorstellen voor verbetering van de informatievoorziening en advisering richting huiseigenaren m.b.t. techniek en begeleiding, bijv. door het optimaliseren van het bestaande Funderingsloket.
3. Komen met voorstellen voor preventie van schade: hoe voorkom je dat meer huiseigenaren in deze situatie komen?

Vraag 12:

Bent u bereid de voorzitter van de funderingstafel op korte termijn uit te nodigen en leden van Provinciale Staten (al dan niet samen met de AB-leden van het Wetterskip) te laten informeren over de problematiek?

Antwoord vraag 12:

Wij leggen deze goede suggestie voor aan de voorzitter van de funderingstafel. Uiteraard zijn wij bereid om de leden van Provinciale Staten en AB-leden, alsmede ook gemeenteraadsleden te informeren over de funderingsproblematiek en de voortgang in het proces te komen tot voorstellen voor een aanpak.

Vraag 13:

Door Statenleden en leden van het Bestuur van het Wetterskip is in eerder overleg gevraagd om Prof. Van Dunné te laten overleggen met Trip Advocaten. Kunt u aangeven of dat gesprek al heeft plaats gevonden? En zo ja, kunt u aangeven wat er uit dat gesprek is gekomen?

Antwoord vraag 13:

Dit gesprek heeft plaats gevonden op 30 juni 2021. Het gesprek vond plaats tussen de heren prof. mr. [REDACTED] (emeritus-hoogleraar Privaatrecht, EU Rotterdam), [REDACTED] (AB-lid 5UPLUS), [REDACTED] (AB-lid VVD), mr. [REDACTED] (Trip Advocaten) en mevrouw mr. [REDACTED] (jurist bij Wetterskip Fryslân). Er is gesproken over de betekenis van het arrest over de gaswinning voor peilbesluiten en funderingsschade, uitzonderingen op de formele rechtskracht, omkering van de bewijslast. En wat deze rechtstheorieën zouden moeten betekenen voor het beleid van het waterschap.

Partijen blijven van mening verschillen over deze onderwerpen. Waar het Wetterskip nog steeds geen aanleiding ziet om ervan uit te gaan dat zij *bij voorbaat* aansprakelijk is voor funderingsschade als gevolg van water(peil)beheer, blijft prof. [REDACTED] een andere mening toegedaan.

En over het besluit van het Algemeen Bestuur van het Wetterskip van 28 september 2021¹ de volgende vragen:

Vraag 14:

It Wetterskip heeft in de AB vergadering van 28 september 2021 ingestemd met een financiële regeling, gelimiteerd voor enkele funderingsgedupeerden. Het gaat om een garantstelling voor de rentebetaling van een lening via het landelijke fonds van het KCAF. Het is bedoeld als 'noodverband' vooruitlopend op een definitieve Friese regeling voor alle gedupeerden in 2022. Volgens het AB besluit is een voorwaarde dat de provincie de helft van de kosten voor zijn rekening neemt middels een afkoopsom.

- a. Waarom zijn Provinciale Staten hierover niet ingelicht?
- b. Zijn Gedeputeerde Staten al akkoord gegaan met de genoemde regeling?
- c. Klopt het dat burgers, voor wie het advies geldt "slopen en nieuw bouwen" geen gebruik kunnen maken van deze regeling?
- d. Waarom wil de provincie zijn deel afkopen?
- e. Kan het 'noodverband' met leningen volgens u onderdeel zijn van de definitieve schaderegeling of moeten we het in een andere richting zoeken? Graag uw redenering.
- f. Bent u bereid op korte termijn Provinciale Staten hierover in te lichten? Graag ontvangen wij de volledige informatie en openheid van zaken.

Antwoord vraag 14:

- a. U bent middels een brief op 12 oktober 2021 geïnformeerd over het door Gedeputeerde Staten genomen besluit van 5 oktober 2021.
- b. Gedeputeerde Staten heeft haar besluit voor het bijdragen in de kosten genomen nadat het AB heeft besloten deel te gaan nemen aan het Fonds Duurzaam Funderingsherstel.

¹ **Voorstel AB (notubiz.nl)** "Het dagelijks bestuur stelt voor

1. Deel te nemen aan het landelijk Fonds Duurzaam Funderingsherstel:

- ten behoeve van drie deelnemers aan de pilot Hoogwatervoorzieningen Groote Veenpolder,

- door garant te staan voor een bedrag van maximaal € 160.000 aan gedeelde rente-inkomsten,

- onder de voorwaarde dat de provincie Fryslân de helft van deze garantstelling afkoopt aan Wetterskip Fryslân.

2. Voor de afloop van de garantstelling bij de vaststelling van de jaarrekening 2021 een voorziening Duurzaam Funderingsherstel in te stellen."

- c. Ja, dat klopt. De voorwaarden die het Rijk aan het fonds heeft toegekend staan niet toe een lening af te sluiten voor 'slopen en nieuwbouw'. Voor één geval in de Grootte Veenpolder is het Kennis Centrum Aanpak Funderingen (KCAF) gevraagd een advies uit te brengen aan de drie overheden (provincie, Wetterskip en gemeenten) over de mogelijkheden om nieuwbouw door deze woningeigenaar te financieren met een lening onder soortgelijke voorwaarden als die van het Fonds Duurzaam Funderingsherstel, inclusief de kosten en de risico's voor de overheden. Dit advies wordt betrokken bij op te stellen funderingsaanpak waar u eind 2022 zult besluiten.
- d. Vanwege de administratieve last die een risicovoorziening voor 30 jaar met zich meebrengt, leggen we dit bij één partij neer (Wetterskip Fryslân).
- e. Dat weten we nog niet. De input vanuit de funderingstafel die we hiervoor krijgen laten we zwaar wegen bij het komen tot een voorstel aanpak funderingsherstel dat we eind 2022 voorleggen aan uw Staten.
- f. Indien u doelt op het informeren over het genomen besluit over het bijdragen aan de garantstelling van het fonds, bent u geïnformeerd middels de brief van 12 oktober jl. Verder houden wij u op de hoogte van de voortgang zoals de funderingstafel, de acties voor de urgente gevallen en het proces om te komen tot een voorstel voor een funderingsaanpak die we eind 2022 aan u voorleggen. Dit conform de afspraken die we gemaakt hebben bij behandeling van het veenweideprogramma en op basis van de ingediende motie. Voor informatie over de voortgang van het komen tot een aanpak funderingsherstel informeren we u middels een brief over de totale voortgang in het veenweideprogramma, deze brief wordt in november aan u toegestuurd. Daarnaast staan we altijd open om PS uitgebreider te informeren.

Vraag 15:

It Wetterskip heeft in hetzelfde besluit besloten de financiële dekking te halen uit de lopende exploitatie en niet uit de (nieuwe) veenweidemiddelen. Provincie en Wetterskip hebben echter bij de besluitvorming in 2020 en 2021 vastgesteld dat de funderingsproblematiek integraal onderdeel moet zijn van het totale veenweidepakket. Als er al sprake zou zijn van een provinciale bijdrage, kunt u dan de financiële dekking voor ons onderbouwen?

Antwoord vraag 15:

De dekking van de provinciale bijdrage komt uit de veenweidemiddelen die reeds beschikbaar zijn op de begroting. Het Algemeen Bestuur van Wetterskip Fryslân heeft besloten de dekking voor haar bijdrage te halen uit haar algemene middelen.

Vraag 16:

Wat is nu de stand van zaken in samenspraak met It Wetterskip inzake de definitieve regeling voor funderingsgedupeerden? Bent u naast schriftelijk antwoord op deze vragen bereid PS hierover apart bij te praten?

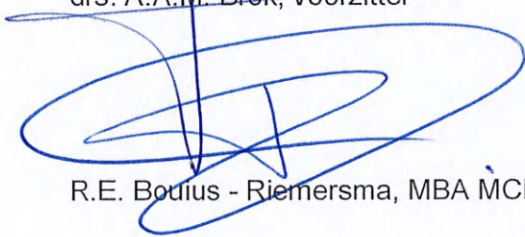
Antwoord vraag 16:

Bij de vaststelling van het veenweideprogramma 2021-2030 is met uw Staten de afspraak gemaakt dat er eind 2022 een voorstel voor een funderingsaanpak ter besluitvorming wordt aangeboden. Momenteel werken provincie, Wetterskip en de zeven veenweide gemeenten gezamenlijk dit voorstel. Wij zullen u tussentijds informeren over de voortgang.

Hopende hiermee uw schriftelijke vragen over de funderingsproblematiek voldoende te hebben beantwoord.

Namens Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

R.E. Bouius - Riemersma, MBA MCM, secretaris